

การหารายได้ระหว่างเรียนกับการพัฒนาทักษะอาชีพในยุคปัญญาประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนในยุคปัจจุบัน*

Earning Income While Studying by Developing Career Skills in the Age of Artificial Intelligence for Modern Students

¹ชนากร นาราชภูร์ และ อนุชา กองพ่วง

¹Khanakorn Narat and Anucha Konphuang

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Faculty of Education, Naresuan University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: khanakorn.xxx@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการศึกษาเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการหารายได้ระหว่างเรียนและการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในยุคปัญญาประดิษฐ์ โดยชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กำลังสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างต่อตลาดแรงงานและระบบการศึกษาอย่างรุนแรง การศึกษานี้วิเคราะห์ว่าการหารายได้ระหว่างเรียนไม่ใช่เพียง ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาทักษะสำคัญที่ปัญญาประดิษฐ์ไม่สามารถทดแทนได้ และนำเสนอกรอบแนวคิดการพัฒนาทักษะอาชีพ พร้อมทั้งเสนอแนวทางสนับสนุนที่เป็นระบบ 5 ประการ ได้แก่ การปฏิรูปหลักสูตร การพัฒนาทักษะเฉพาะทาง การสร้างระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างจริยธรรมดิจิทัลและการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือที่เปิดโอกาสใหม่ให้นักเรียนสร้างรายได้ผ่านการสร้างเนื้อหาดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดิจิทัล การบูรณาการการหารายได้เข้ากับการศึกษาจะช่วยลดช่องว่างระหว่างภาคการศึกษา与市场แรงงาน และเป็นการลงทุนสำคัญในการสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพื่อขับเคลื่อนประเทศอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์; การหารายได้ระหว่างเรียน; ทักษะอาชีพ; นักเรียน

Abstract

This article presents an analytical study on earning income while studying and developing career skills for students in the age of Artificial Intelligence (AI). It demonstrates that AI technology is creating structural transformation in the labor market and education system. The study analyzes that earning income while studying is not merely an economic necessity but an experiential learning process that develops crucial skills AI cannot replace. The article presents a framework for career skill development encompassing both Hard Skills and Soft Skills, along with five systematic support approaches: curriculum reform, specialized skill development, learning ecosystem creation, digital ethics enhancement, and continuous

*Received November 11, 2025; Revised December 4, 2025; Accepted December 24, 2025

monitoring and evaluation. Findings reveal that AI serves as a tool opening new opportunities for students to generate income through digital content creation, data analysis, and digital product development. Integrating income generation with education helps bridge the gap between academic institutions and the labor market, representing a crucial investment in developing quality human capital to sustainably drive national development in the 21st century.

Keywords: Artificial Intelligence; Earning While Studying; Career Skills

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ได้เข้ามาขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในทุกภาคส่วนอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดแรงงานและระบบการศึกษาซึ่งกำลังเผชิญกับผลกระทบเชิงโครงสร้างอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน การปรับตัวเพื่อรับมือกับความท้าทายนี้จึงกลายเป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนสำหรับนักเรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงแค่การคาดการณ์ทางทฤษฎี แต่ปรากฏเป็นข้อมูลและสถิติที่เป็นรูปธรรมจากองค์กรชั้นนำระดับโลก จากการรายงานของ Goldman Sachs (2023) ประเมินว่าแค่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) เพียงอย่างเดียวมีศักยภาพที่จะทำให้ตำแหน่งงานกว่า 300 ล้านตำแหน่งทั่วโลกถูกแทนที่ด้วยระบบอัตโนมัติ ขณะที่ World Economic Forum (2023) ในรายงานอนาคตของอาชีพได้คาดการณ์ว่าภายในปี ค.ศ. 2027 ตำแหน่งงานกว่า 83 ล้านตำแหน่งจะหายไป แม้จะมีการสร้างงานใหม่ขึ้นมา 69 ล้านตำแหน่งก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของภูมิทัศน์การจ้างงาน โดยงานที่เน้นการทำงานซ้ำซากและเป็นกิจวัตรมีความเสี่ยงสูงสุดที่จะถูกแทนที่

การเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงในตลาดแรงงานนี้ได้ส่งแรงกดดันมหาศาลมายังระบบการศึกษาให้ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน รูปแบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการท่องจำองค์ความรู้กำลังจะหมดความจำเป็นลง เนื่องจากปัญญาประดิษฐ์ สามารถเข้าถึงและประมวลผลข้อมูลได้เหนือกว่ามนุษย์ สถิติจาก World Economic Forum (2023) ชี้ให้เห็นว่า ภายในปี ค.ศ. 2027 แรงงานถึง 6 ใน 10 คน จะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะใหม่ เพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้ ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่ปัญญาประดิษฐ์ยังไม่สามารถทดแทนได้อย่างสมบูรณ์ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงความฉลาดทางทักษะเชิงเทคนิค (Hard Skill) และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Soft Skill) การเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะเหล่านี้จึงไม่ใช่แค่ทางเลือก แต่เป็นความจำเป็นเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพและเปิดโอกาสให้พวกเขาสามารถใช้ประโยชน์จากปัญญาประดิษฐ์ ในการสร้างรายได้และพัฒนาตนเองในอนาคตได้

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คือ ศาสตร์แขนงหนึ่งของวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่มุ่งสร้างระบบคอมพิวเตอร์ให้สามารถทำงานที่โดยปกติแล้วต้องอาศัยสติปัญญาของมนุษย์ แก่นแท้ของปัญญาประดิษฐ์ คือการพัฒนาเครื่องจักรที่ไม่ได้ทำงานตามคำสั่งที่ตายตัวเพียงอย่างเดียว แต่มีความสามารถในการรับรู้ สังเคราะห์และอนุมานข้อมูล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ระบบเหล่านี้ถูกออกแบบมาให้เรียนรู้จากข้อมูลจำนวนมาก ทำความเข้าใจรูปแบบที่ซับซ้อน และทำการตัดสินใจหรือคาดการณ์โดยมีความผิดพลาดน้อยที่สุดในทางปฏิบัติปัญญาประดิษฐ์ครอบคลุมเทคโนโลยีหลากหลาย ตั้งแต่ การเรียนรู้ของเครื่อง ซึ่งความสามารถของระบบในการเรียนรู้และปรับปรุงตัวเองจากประสบการณ์โดยไม่ต้อง

ตั้งโปรแกรมไว้อย่างชัดเจน ไปจนถึง การเรียนรู้เชิงลึกที่ใช้โครงข่ายประสาทเทียมหลายชั้นเพื่อเลียนแบบการทำงานของสมองมนุษย์ในการประมวลผลข้อมูลที่ซับซ้อน เช่น การจดจำภาพและเสียงพูด (IBM, 2023)

การผสมรวมปัญญาประดิษฐ์ ในกระบวนการทำงานและการเรียนรู้ส่งผลต่อรูปแบบการสร้างรายได้ รวมถึงทักษะอาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงอยู่และประสบความสำเร็จในโลกยุคใหม่ โดยได้พลิกโฉมรูปแบบการสร้างรายได้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงอยู่และประสบความสำเร็จอย่างมหาศาล การใช้งานปัญญาประดิษฐ์ ช่วยให้กระบวนการทำงานหลากหลายสายงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างคอนเทนต์ดิจิทัล หรือการทำให้ระบบบริการอัตโนมัติในภาคธุรกิจ ส่งผลให้เกิดกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ เป็นเครื่องมือหลัก (University of the Thai Chamber of Commerce, 2025) ดังนั้นในระบบการศึกษาหากมองในแง่มุมมองเชิงบวก ถือเป็นโอกาสของนักเรียนที่ต้องเผชิญกับโอกาสใหม่ เช่น การหารายได้ผ่านช่องทางดิจิทัล การใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเสริมศักยภาพส่วนบุคคล ตลอดจนความท้าทายอย่างความเหลื่อมล้ำในตลาดแรงงานและการถูกแทนที่ด้วยระบบอัตโนมัติ ตลาดแรงงานจึงเกิดความต้องการใหม่ด้านทักษะ ไม่ว่าจะเป็นทักษะดิจิทัล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แรงงานรุ่นใหม่สามารถแข่งขันและเติบโตในบริบทของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Wattanapongwanich, 2025)

ดังนั้นความท้าทายในการปรับตัวของระบบการศึกษา โดยเฉพาะระบบโรงเรียน จึงมิใช่เพียงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาทักษะอาชีพและการหารายได้อย่างเหมาะสมสำหรับนักเรียนในยุคปัญญาประดิษฐ์ การปรับตัวดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างการเรียนรู้เชิงวิชาการกับการฝึกฝนทักษะเชิงปฏิบัติ ขณะเดียวกัน โรงเรียนยังต้องให้ความสำคัญ กับการพัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวต่อความไม่แน่นอนของตลาดแรงงานและสร้างความมั่นคงในการดำรงชีพในอนาคต (UNESCO, 2023; World Economic Forum, 2024)

จุดจ้องมองของบทความนี้ จึงอยู่ที่ การเสริมจุดแข็งและปิดช่องว่าง ของระบบการศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์ กล่าวคือ การใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์นำมาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ขณะเดียวกันก็ต้องลดข้อจำกัดที่อาจก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้และโอกาสการเข้าถึงอาชีพใหม่ ๆ ประเด็นสำคัญคือ การออกแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานการสร้างรายได้ระหว่างเรียนเข้ากับการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยไม่ทำให้กระทบต่อคุณภาพการเรียนในวิชาการหลัก อีกทั้งยังต้องมุ่งพัฒนาทักษะอนาคต เช่น การเรียนรู้ดิจิทัล การคิดเชิงนวัตกรรม และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ อย่างมีจริยธรรม ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการปิดช่องว่างระหว่างศักยภาพของผู้เรียนกับความต้องการที่แท้จริงของตลาดแรงงานในโลกยุคใหม่ (World Bank, 2024)

การหารายได้ระหว่างเรียน

การหารายได้ระหว่างเรียนเป็นแนวปฏิบัติที่ได้รับความนิยมอย่างมากในบริบทสังคมปัจจุบัน โดยหมายถึงการที่นักเรียนประกอบกิจกรรมหรือการทำงานควบคู่กับการศึกษา เพื่อสร้างรายได้จากงานที่เหมาะสมโดยไม่กระทบต่อการเรียน กิจกรรมดังกล่าวอาจรวมถึงการทำงานนอกเวลาเรียน กิจกรรมเสริมทักษะ หรือการประกอบอาชีพอิสระในช่วงเวลาว่าง ทั้งนี้ ในเชิงวิชาการ การหารายได้ระหว่างเรียนถูกมองว่าเป็นกระบวนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพิ่มประสบการณ์การทำงานจริง เสริมสร้างทักษะชีวิต และช่วยแบ่งเบาภาระทางการเงินของครอบครัว อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญที่หล่อหลอมวินัย ความรับผิดชอบและความพร้อมต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต (Yuvabadhana Foundation, 2024)

ในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวนและค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น การหารายได้ระหว่างเรียนจึงไม่ใช่เพียงทางเลือก แต่กลายเป็นความจำเป็นสำหรับนักเรียนจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางถึงยากจน ซึ่งต้องพึ่งพาตนเองในการจัดการค่าใช้จ่าย ด้านการศึกษา การทำงานระหว่างเรียนจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้พวกเขาสามารถ “อยู่รอด” และ “เรียนต่อ” ได้โดยไม่ต้องหยุดเรียนในระหว่างภาคเรียน นอกจากนี้ จากมุมมองทางจิตวิทยาการศึกษา การมีรายได้ระหว่างเรียนยังส่งผลเชิงบวกต่อพัฒนาการด้านความเป็นผู้ใหญ่ของนักเรียน กล่าวคือ ความรับผิดชอบงาน การจัดการเวลา การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในสถานการณ์จริง ล้วนเป็นทักษะที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้จากตำรา แต่ต้องลงมือทำเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Experiential Learning ของ David Kolb (1984) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง

กล่าวโดยสรุปคือ การหารายได้ระหว่างเรียน หมายถึง การที่นักเรียนหรือนักศึกษาใช้เวลาว่างจากการเรียนในการทำงานนอกเวลาเรียน กิจกรรมเสริมทักษะ หรืออาชีพอิสระ เพื่อสร้างรายได้ แบ่งเบาภาระครอบครัว และสะสมประสบการณ์จริง ในสังคมไทยปัจจุบันที่ค่าครองชีพสูงและเศรษฐกิจผันผวน การทำงานระหว่างเรียนจึงกลายเป็นความจำเป็น โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนจากครอบครัวรายได้น้อย ที่ต้องพึ่งพาตนเองเพื่อให้สามารถเรียนต่อได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงช่วยด้านการเงินเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมพัฒนาการด้านความเป็นผู้ใหญ่ ผ่านการฝึกวินัย ความรับผิดชอบ การจัดการเวลา และการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นทักษะที่เรียนรู้ได้จากการลงมือทำ ไม่ใช่จากตำราเรียน

ทักษะอาชีพ

งานวิจัยของนักการศึกษาจากหลากหลายแหล่งพบว่า การพัฒนาทักษะอาชีพด้วยการหารายได้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเริ่มต้นธุรกิจและแหล่งรายได้ที่มั่นคง โดยพบว่าการฝึกฝนและพัฒนาทักษะส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ยกตัวอย่างเช่นกรณีการศึกษาในแอฟริกา พบว่าการฝึกทักษะในระยะเวลาที่ศึกษาระดับมหาวิทยาลัยส่งผลต่ออัตราการเป็นผู้ประกอบการและรายได้ที่ได้รับในอนาคต (Idowu, and Zekeri, 2023) นอกจากนี้ ทักษะอาชีพควรเริ่มฝึกตั้งแต่ระดับการศึกษาภาคบังคับด้วยกิจกรรมเสริมสร้างและอบรมที่เน้นประสบการณ์จริง จะเห็นได้ว่าทักษะอาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาทักษะอาชีพในบริบทของโลกยุคใหม่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงทักษะเชิงเทคนิค (Hard Skills) หรือความสามารถเฉพาะทางในสายอาชีพใดอาชีพหนึ่งเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึง ทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Soft Skills) ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทักษะด้านอื่น รายงาน "Future of Jobs Report 2023" โดย World Economic Forum (2023) ได้ชี้ให้เห็นว่า ทักษะที่นายจ้างทั่วโลกต้องการมากที่สุดในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ คือกลุ่มทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ตามมาด้วยความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่นและการมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองทักษะเหล่านี้เป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและตลาดแรงงานที่ไม่หยุดนิ่ง อีกทั้งยังเป็นคุณสมบัติหลักของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skills) สำหรับเยาวชนไทยในวัยเรียน

โลกในศตวรรษที่ 21 กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และระบบอัตโนมัติที่ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานและลักษณะการทำงานในอนาคต (World Economic Forum, 2023) การศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนเพื่อเตรียมความพร้อมให้เยาวชนไทยมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในยุคที่ท้าทายนี้ โดยทักษะที่สำคัญแห่งอนาคต มีดังนี้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem-Solving) ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้เยาวชนสามารถประเมินข้อมูล แยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารล้นเหลือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงเป็นเครื่องมือป้องกันการหลงเชื่อข้อมูลเท็จและช่วยในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

2. ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ในโลกที่เครื่องจักรและปัญญาประดิษฐ์สามารถทำงานซ้ำ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดสร้างสรรค์กลายเป็นทักษะที่โดดเด่นของมนุษย์ การพัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และประยุกต์ความรู้ในบริบทที่ต่างกกันจะช่วยให้เยาวชนไทยสามารถสร้างมูลค่าและโอกาสใหม่ ๆ ในอนาคต ซึ่ง Office of the Basic Education Commission (2022) ได้เน้นย้ำความสำคัญของการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปรับปรุง

3. ทักษะดิจิทัลและการรู้เท่าทันเทคโนโลยี (Digital Literacy) ทักษะดิจิทัลไม่ใช่แค่การใช้คอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟน แต่รวมถึงความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของเทคโนโลยี การเขียนโปรแกรมเบื้องต้น ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้บูรณาการทักษะดิจิทัลเข้าในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านแผนพัฒนาการศึกษาดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนในการเข้าสู่สังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ

4. ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and Collaboration) ในยุคโลกาภิวัตน์ ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงการทำงานเป็นทีมกับผู้คนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นทักษะที่ขาดไม่ได้ การพัฒนาทักษะการฟัง การนำเสนอความคิดอย่างชัดเจน และการประสานงานกับผู้อื่นจะช่วยเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการทำงาน โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น

5. ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ความรู้และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ทักษะที่เรียนรู้วันนี้อาจล้าสมัยในอนาคตอันใกล้ การปลูกฝังทัศนคติการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความอยากรู้อยากเห็น และความสามารถในการปรับตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เยาวชนต้องเรียนรู้ที่จะ "เรียนรู้วิธีการเรียนรู้" เพื่อสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

6. ทักษะความฉลาดทางอารมณ์และสังคม (Emotional and Social Intelligence) ทักษะความฉลาดทางอารมณ์ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การจัดการความเครียด และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นทักษะที่เครื่องจักรไม่สามารถทดแทนได้ ทักษะเหล่านี้จำเป็นสำหรับการทำงานในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการบริการ การดูแล และการเป็นผู้นำ ในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทักษะที่เป็นเอกลักษณ์ของมนุษย์กลับมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น การพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาโดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริงควบคู่กับการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพพร้อมขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

การพัฒนาทักษะอาชีพกับการหารายได้ระหว่างเรียน

ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยซึ่งเผชิญกับความท้าทายจากภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวนและค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แนวคิดเรื่อง "ทักษะอาชีพเพื่อการหารายได้ระหว่างเรียน" ได้ทวีความสำคัญและแปรเปลี่ยนสถานะจากเพียงทางเลือกไปสู่ความจำเป็นสำหรับเยาวชนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักเรียนจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึงระดับฐานราก ปรากฏการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตทางสังคม

ที่การศึกษาและการทำงานไม่ได้เป็นเส้นขนานที่แยกจากกันอีกต่อไป แต่เป็นเส้นทางที่ต้องดำเนินควบคู่กัน เพื่อสร้างความมั่นคงและโอกาสในชีวิต ปัจจัยหลักต้นหลักที่ขับเคลื่อนให้เยาวชนเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน ก่อนสำเร็จการศึกษา คือความจำเป็นในการแบ่งเบาภาระทางการเงินของครอบครัวและสร้างหลักประกันว่าตนเองจะสามารถศึกษาต่อได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุดชะงัก อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น จะพบว่า การหารายได้ระหว่างเรียนมิได้มีนัยสำคัญเพียงในมิติทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเป็น กระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ในระยะยาว

ดังนั้น เพื่อให้การหารายได้ระหว่างเรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุดและส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง นักเรียนควรเริ่มต้นจากกระบวนการที่เป็นระบบ โดยเริ่มจาก การสำรวจและประเมินตนเอง (Self-Exploration and Assessment) เพื่อทำความเข้าใจความสนใจ ความถนัด และข้อจำกัดของตน นำไปสู่ การเลือกสรรกิจกรรมหรืองานที่สอดคล้องกับศักยภาพและเป้าหมายส่วนบุคคล ควบคู่ไปกับการ พัฒนาทักษะเฉพาะทาง (Specialized Skill Development) ที่จำเป็นสำหรับงานนั้น ๆ และที่สำคัญที่สุดคือ การฝึกฝน ทักษะการจัดการองค์รวม เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างทักษะอาชีพที่นักเรียนสามารถฝึกฝนได้และช่วยในการหารายได้ระหว่างเรียนได้ทันที เช่น 1) การใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน เหมาะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมในการรับงานพิมพ์รายงาน แกะไขเอกสาร พิมพ์งานวิชาการ หรือช่วยครูงานธุรการ 2) การใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ เช่น ทำคลิปให้ความรู้ รีวิว สินค้าแบบปลอดภัย ทำคอนเทนต์กิจกรรมโรงเรียน หรือแชร์ทักษะการเรียน สามารถสร้างรายได้จากการขาย ของ (Affiliate) หรือยอดดู 3) การขายสินค้าออนไลน์แบบพื้นฐาน เช่น ขายของมือสอง ขายสินค้าชุมชน 4) งานฝีมือ-งานประดิษฐ์ เช่น พวงกุญแจเรซิน สายคล้องแมสก์ สมุดทำมือ สามารถขายในงานโรงเรียนหรือออนไลน์ได้ 5) การติว นักเรียนที่เรียนดีสามารถสอนเพื่อนให้เข้าใจบทเรียน สอนการบ้าน หรือสอนรุ่นน้อง ในวิชาที่ถนัด เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษหรือ วิทยาศาสตร์ 6) การออกแบบกราฟิกเบื้องต้น (Basic Graphic Design) สามารถรับจ้างทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) หรือรับออกแบบโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน 7) การแปรรูปอาหารและเครื่องดื่มแบบง่าย (Simple Food Processing) เป็นการทำอาหารที่ไม่ต้องใช้ครัวใหญ่ เน้นความสะดวกและการทำบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ เช่น ทำแซนด์วิช, ข้าวเหนียวหมูห่อใบตอง, หรือน้ำสมุนไพรบรรจุขวด เพื่อขายในช่วงพักกลางวัน ให้กับครูและเพื่อนที่สนใจ เป็นต้น

Figure 1: Career Skills and Earning Income While Study

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คืออะไร

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ AI คือ ศาสตร์แขนงหนึ่งของวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่มุ่งพัฒนาเครื่องจักรและระบบคอมพิวเตอร์ให้มีความสามารถทางปัญญาล้ำมนุษย์ สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เทคโนโลยีนี้ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในหลากหลายภาคส่วน ปัญญาประดิษฐ์เป็นสาขาของวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่มุ่งเน้นการสร้างระบบอัจฉริยะที่สามารถทำงานเลียนแบบความสามารถของมนุษย์ได้ จอห์น แมคคาร์ธี ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งปัญญาประดิษฐ์ ได้ให้นิยามไว้ว่าเป็น "ศาสตร์และวิศวกรรมของการสร้างเครื่องจักรอัจฉริยะ" ซึ่งสะท้อนถึงเป้าหมายหลักในการพัฒนาระบบที่สามารถใช้เหตุผลและแก้ปัญหาได้ในมุมมองที่กว้างขึ้น Stuart Russell และ Peter Norvig ผู้เขียนตำราเรียนด้านปัญญาประดิษฐ์ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ได้จำแนกแนวคิดของปัญญาประดิษฐ์ออกเป็น 4 มิติ คือ ระบบที่ คิดเหมือนมนุษย์ ระบบที่ กระทำเหมือนมนุษย์ ระบบที่ คิดอย่างมีเหตุผลปัญญาประดิษฐ์และระบบที่ กระทำอย่างมีเหตุผล ปัญญาประดิษฐ์โดยแนวทางหลังสุดคือการสร้าง "ตัวกระทำอัจฉริยะ" ที่สามารถรับรู้สภาพแวดล้อมและกระทำการเพื่อบรรลุเป้าหมายได้อย่างดีที่สุด ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในปัจจุบัน (Russell, and Norvig, 2021) ขณะที่ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ของประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความที่เข้าใจง่ายขึ้นว่าปัญญาประดิษฐ์ คือ เทคโนโลยีที่ใช้ตรรกะและเครื่องมือทางสถิติเพื่อสร้างซอฟต์แวร์ที่เลียนแบบความสามารถอันซับซ้อนของมนุษย์ เช่น การจดจำ การให้เหตุผล การตัดสินใจ และในบางกรณีสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Digital Government Development Agency (Public Organization), 2021)

โดยสรุป ปัญญาประดิษฐ์คือความพยายามทางวิทยาศาสตร์ในการสร้างระบบที่ไม่ได้ทำงานตามคำสั่งที่ตายตัวเพียงอย่างเดียว แต่สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และตัดสินใจได้อย่างอิสระเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนนวัตกรรมในยุคดิจิทัล

โอกาสในการหารายได้ระหว่างเรียนผ่านปัญญาประดิษฐ์สำหรับนักเรียน

การมาถึงของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ในการทำงานและการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทักษะด้านเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์กำลังกลายเป็นที่ต้องการสูงสุดในตลาดแรงงาน ขณะเดียวกันปัญญาประดิษฐ์ก็ได้ลดทอนอุปสรรคในการเข้าถึงเครื่องมือการผลิตที่ซับซ้อนทำให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้เพื่อสร้างรายได้เสริมควบคู่ไปกับการศึกษาได้อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้เติบโตอย่างก้าวกระโดดบนแพลตฟอร์มดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ได้เข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทวีคูณประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเนื้อหา ตั้งแต่การใช้ Generative AI เช่น โมเดลภาษาขนาดใหญ่ (LLMs) อย่าง ChatGPT ในการระดมสมอง สร้างโครงร่างบทความ หรือเขียนสคริปต์ ไปจนถึงการใช้ปัญญาประดิษฐ์ สร้างภาพ (Image Generation) และวิดีโอ (Video Generation) เพื่อผลิตสื่อที่มีคุณภาพสูงในเวลาอันสั้น ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Brynjolfsson และ McAfee (2014) ที่ระบุว่าเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดต้นทุนการผลิตซ้ำ (Zero Marginal Cost) ทำให้ผู้สร้างสรรค์รายย่อยสามารถแข่งขันในตลาดได้ นักเรียนสามารถสร้างรายได้จากการผลิตวิดีโอสำหรับ YouTube เขียนบทความสำหรับบล็อกหรือลูกค้า ออกแบบกราฟิก หรือแม้กระทั่งรับจ้างบริหารจัดการโซเชียลมีเดีย โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นผู้ช่วยเพื่อลดเวลาทำงานและเพิ่มปริมาณผลงานได้อย่างมีนัยสำคัญ

ปัญญาประดิษฐ์ได้เปิดพรมแดนใหม่แห่งโอกาสในการสร้างรายได้สำหรับนักเรียนอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม การจะคว้าโอกาสเหล่านี้ไว้ได้จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทักษะที่สอดคล้อง ทั้งทักษะเชิงเทคนิคในการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ และทักษะด้านมนุษยศาสตร์ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ และจริยธรรมดิจิทัล เพื่อให้สามารถกำกับและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรับผิดชอบ ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการความรู้ด้าน AI Literacy เข้าไปในหลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงานในอนาคตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

การพัฒนาทักษะอาชีพในยุคดิจิทัล

การพัฒนาทักษะอาชีพในยุคดิจิทัลต้องการแนวทางที่แตกต่างจากอดีต เนื่องจากลักษณะงานและความต้องการของตลาดแรงงานเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รายงานของ World Economic Forum (2023) ระบุว่าทักษะที่นายจ้างต้องการมากที่สุดในปัจจุบันคือ การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะการทำงานร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย การส่งเสริมการพัฒนาทักษะเหล่านี้จึงจำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ที่เป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติ หากต้องการการพัฒนาทักษะดิจิทัลพื้นฐานและขั้นสูง สถาบันการศึกษาควรจัดหลักสูตรที่เริ่มต้นจากทักษะดิจิทัลพื้นฐาน เช่น การใช้โปรแกรมสำนักงาน การค้นหาข้อมูลออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ และการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล จากนั้นจึงค่อยขยายไปสู่ทักษะขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์เบื้องต้น การออกแบบกราฟิก การตัดต่อวิดีโอ และการเขียนโปรแกรมเบื้องต้น การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนมากกว่าการเรียนรู้แบบทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ตัวอย่างเช่น การให้นักเรียนสร้างเว็บไซต์ส่วนตัว พัฒนาแอปพลิเคชันง่าย ๆ หรือผลิตเนื้อหาดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหาในชุมชน การทำแคมเปญการตลาดดิจิทัลให้กับองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น ตามแนวคิด Project-Based Learning ของ Thomas (2000) ที่เน้นว่าการเรียนรู้ผ่านโครงการจริงช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ การจัดโปรแกรมฝึกงานระยะสั้นกับบริษัทเทคโนโลยีหรือสตาร์ทอัพ จะช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสวัฒนธรรมการทำงานจริง เรียนรู้เครื่องมือและกระบวนการทำงานที่ใช้ในอุตสาหกรรม และสร้างเครือข่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต

นอกเหนือจากทักษะด้านการทำงานแล้ว การเสริมสร้างจริยธรรมดิจิทัลและความรับผิดชอบต่อการพัฒนาทักษะอาชีพในยุคดิจิทัลเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมิติด้านจริยธรรมด้วย นักเรียนควรได้เรียนรู้เรื่องลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเคารพผลงานของผู้อื่นและปกป้องผลงานของตนเอง ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล โดยเฉพาะเมื่อทำงานกับข้อมูลลูกค้าหรือข้อมูลส่วนบุคคล การใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีจริยธรรม เช่น การระบุแหล่งที่มาของเนื้อหาที่สร้างด้วย AI การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และการไม่ใช้เทคโนโลยีในทางที่ผิด และความรับผิดชอบต่อสังคม ในการสร้างเนื้อหาออนไลน์ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือข้อมูลเท็จ

ทั้งนี้ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพในยุคดิจิทัลจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา การสร้างโอกาสในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การพัฒนาทั้งทักษะเชิงเทคนิคและทักษะชีวิต ไปจนถึงการปลูกฝังจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อนักเรียนได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ พวกเขาจะสามารถเติบโตเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ พร้อมเผชิญกับความท้าทายและคว้าโอกาสในตลาดแรงงานดิจิทัลได้อย่างมั่นใจและยั่งยืน

ความท้าทายของนักเรียนในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์

ถึงแม้ปัญญาประดิษฐ์จะเป็นเครื่องมือที่เปิดโอกาสมากมายให้กับนักเรียน แต่ก็มี ความท้าทายหลายประการที่ต้องเผชิญ อย่างแรกคือ ทักษะเฉพาะทางงานเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ต้องการความรู้ด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล การเขียนโปรแกรม ภาษาอังกฤษขั้นสูง และทักษะวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนจำนวนมากต้องลงทุนเวลา เรียนรู้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างเต็มศักยภาพ

อีกประเด็นหนึ่งคือ ต้นทุนการใช้งานและพัฒนา แม้บางเครื่องมือจะฟรีหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อย แต่การพัฒนาโครงการหรือผลิตภัณฑ์ปัญญาประดิษฐ์ขนาดใหญ่ต้องใช้ทรัพยากรทั้งด้านซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และบุคลากร หากนักเรียนยังขาดทุนหรือทรัพยากรสนับสนุน อาจพบข้อจำกัดด้านการขยายผล นอกจากนี้ ข้อกำหนดด้านจริยธรรมและข้อมูลส่วนบุคคล เป็นอีกปัจจัยที่นักเรียนต้องระวัง เช่น การนำข้อมูลของผู้อื่นมาใช้ในการฝึกสอนปัญญาประดิษฐ์อาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือการใช้ปัญญาประดิษฐ์สร้างหรือปลอมแปลง สื่อ เช่น ภาพนิ่ง วิดีโอ หรือเสียง ให้ดูเหมือนบุคคลจริง ๆ แต่เนื้อหานั้นแท้จริงเป็นการสังเคราะห์และเลียนแบบ ทำให้ไม่สามารถแยกแยะกับของจริงได้ง่าย (Deepfake) กับงานสร้างสรรค์อาจสร้างปัญหาทางจริยธรรม ต้องเรียนรู้หลักการใช้อย่างถูกต้องและรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเคร่งครัด

สุดท้าย การสร้างเครือข่ายและการสนับสนุนจากสถาบัน เป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนก้าวข้ามข้อจำกัดเหล่านี้ได้ โดยการได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ประกอบการหรือเพื่อนร่วมงานจะช่วยให้เกิดการ พัฒนาและเติบโตในเส้นทางอาชีพที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์

โอกาสในการหารายได้ของนักเรียนผ่านงานที่เกี่ยวข้องกับปัญญาประดิษฐ์ นั้นมีความหลากหลายและเติบโตอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้นักเรียนสามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างนวัตกรรมได้จริง อย่างไรก็ตาม ความท้าทายด้านทักษะ ต้นทุน เทคโนโลยี และจริยธรรม ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องเตรียมพร้อมและปรับตัวเพื่อก้าวทันโลกยุคใหม่ การสนับสนุนจากสถาบันและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจึงเป็นปัจจัยที่จะทำให้ นักเรียนประสบความสำเร็จและสร้างรายได้จากปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

แนวทางสนับสนุนนักเรียนในการหารายได้และพัฒนาทักษะอย่างมีประสิทธิภาพในยุคปัญญาประดิษฐ์

ในยุคที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กำลังปฏิวัติโครงสร้างตลาดแรงงานอย่างรวดเร็ว การเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถหารายได้และพัฒนาทักษะอาชีพควบคู่กันจึงไม่ใช่เพียงทางเลือก แต่เป็นความจำเป็นเชิงยุทธศาสตร์ ดังนั้น การกำหนดแนวทางสนับสนุนที่เป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้แก่ นักเรียน มีลักษณะดังนี้

1. ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ รากฐานสำคัญที่สุดของการสนับสนุนนักเรียนคือการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของโลกยุคใหม่ สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องบูรณาการความรู้ด้านดิจิทัลและการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เข้าไปในหลักสูตรการเรียนรู้ (UNESCO, 2023) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้เชิงโครงการ และการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารอย่างแท้จริง กระบวนการนี้สอดคล้องกับแนวคิด Experiential Learning ของ Kolb (1984) ที่เน้นว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมในประสบการณ์ตรงและการสะท้อนคิด

2. พัฒนาทักษะเฉพาะทางและทักษะสากล แนวทางที่มีประสิทธิภาพควรเริ่มจากการช่วยนักเรียนทำความเข้าใจตนเองผ่านกระบวนการสำรวจและประเมินตนเอง โดยการทบทวนความถนัด ความสนใจ และ

จุดแข็ง-จุดอ่อนของตัวเอง รวมถึงการใช้แบบทดสอบวิเคราะห์บุคลิกภาพเพื่อค้นหาเส้นทางที่เหมาะสม ขั้นตอนนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกสรรกิจกรรมหรืองานที่สอดคล้องกับศักยภาพส่วนบุคคลได้อย่างตรงจุด ควบคู่กันนั้น สถาบันการศึกษาควรจัดเตรียมหลักสูตรเสริมที่เน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล การใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ อย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะชีวิต เช่น การบริหารจัดการเวลา การวางแผนทางการเงิน และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างสมดุลระหว่างการเรียนและการทำงาน

3. สร้างระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ ความสำเร็จของนักเรียนไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากความพยายามฝ่ายเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตามที่ World Bank (2024) และ OECD (2023) เสนอแนะว่า การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญ โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงผ่านการฝึกงานหรือโครงการที่เลี้ยงในขณะเดียวกัน ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการให้กำลังใจและสนับสนุนทางจิตใจ รวมถึงการช่วยติดตามและประเมินความสมดุลในชีวิตของนักเรียน

4. เสริมสร้างความรู้ด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ นอกเหนือจากทักษะเชิงเทคนิคแล้ว นักเรียนจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมดิจิทัล การใช้ปัญญาประดิษฐ์ อย่างมีความรับผิดชอบ และการคำนึงถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การใช้ข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการสร้างเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม การศึกษาวิธีป้องกันการถูกหลอกลวงในงานออนไลน์จึงเป็นอีกประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างจริงจัง

5. ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง แนวทางที่มีประสิทธิภาพต้องมีกลไกในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยเริ่มจากการสนับสนุนให้นักเรียนเริ่มต้นจากกิจกรรมเล็ก ๆ ไม่ต้องลงทุนสูง เช่น การรับงานอิสระ การขายของออนไลน์ในกลุ่มเพื่อน หรือการสร้างเนื้อหาดิจิทัล จากนั้นให้มีการวิเคราะห์ผลลัพธ์ เรียนรู้จากความผิดพลาด และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสะท้อนคิดเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการนี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองมากขึ้นและพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

โดยสรุป การสนับสนุนนักเรียนในการหารายได้และพัฒนาทักษะอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยแนวทางที่เป็นระบบและครอบคลุม ตั้งแต่การปฏิรูปหลักสูตร การพัฒนาทักษะทั้งเชิงเทคนิคและสากล การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การปลูกฝังจริยธรรม ไปจนถึงการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เมื่อทุกภาคส่วนร่วมมือกันขับเคลื่อน เยาวชนจะสามารถเติบโตเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ พร้อมเผชิญกับความท้าทายและสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและสังคมได้อย่างยั่งยืนในยุคแห่งปัญญาประดิษฐ์

สรุป

ในยุคที่ปัญญาประดิษฐ์ได้เข้ามาปฏิวัติภูมิทัศน์ของตลาดแรงงานและระบบการศึกษาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งเป็นกำลังคนแห่งอนาคตจึงเป็นภารกิจสำคัญเร่งด่วน บทความนี้ได้สำรวจถึงพลวัตระหว่างหารายได้ระหว่างเรียนกับการพัฒนาทักษะอาชีพในบริบทของยุคปัญญาประดิษฐ์ โดยชี้ให้เห็นว่าปัญญาประดิษฐ์ ไม่ใช่ภัยคุกคามที่เข้ามาแทนที่แรงงานมนุษย์ แต่เป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้นักเรียนสามารถสร้างรายได้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ควบคู่กันไป ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ กรณีของนักเรียนมัธยมปลายคนหนึ่งที่ใช้แพลตฟอร์ม Generative AI ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะดิจิทัลและกราฟิกสำหรับธุรกิจขนาดเล็กบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ในช่วงแรก นักเรียนคนนี้เริ่มต้นจากการรับงานออกแบบอย่างง่าย แต่เมื่อได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยในกระบวนการออกแบบ ทำให้สามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นในเวลา ที่

รวดเร็วกว่าเดิม สิ่งนี้ไม่เพียงสร้างรายได้เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา แต่ยังเป็นการสร้างเพิ่มผลงานและพัฒนาทักษะด้านการตลาดดิจิทัลการสื่อสารกับลูกค้า และการจัดการโครงการ ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน

โดยหากโรงเรียนนำองค์ความรู้และแนวทางที่นำเสนอในบทความนี้ไปปรับใช้เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนหารายได้ระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบ จะก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลต่อทั้งตัวผู้เรียนและระบบเศรษฐกิจในภาพรวม โรงเรียนจะไม่เพียงสามารถบ่มเพาะอบรมสั่งสอนให้นักเรียนที่มีความรู้เชิงวิชาการอย่างเดียว แต่ยังเพียบพร้อมไปด้วยทักษะอาชีพที่ผ่านการปฏิบัติจริง มีความเข้าใจในพลวัตของตลาดแรงงานสมัยใหม่ และมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การสนับสนุนดังกล่าวจะช่วยลดช่องว่างระหว่างโลกการศึกษากับโลกแห่งการทำงาน สร้างบัณฑิตที่มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำ्यที่สุดแล้ว การบูรณาการการหารายได้เข้ากับการศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์จะเป็นการลงทุนที่สำคัญในการสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพและความยืดหยุ่นสูง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืนท่ามกลางความท้าทายแห่งศตวรรษที่ 21

References

- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age*. New York, NY: W. W. Norton & Company.
- Digital Government Development Agency (Public Organization). (2021). *Artificial Intelligence: Meaning and Usage Trends*. Retrieved October 10, 2025, from <https://www.dga.or.th/document-sharing/infographic/49426/>
- Goldman Sachs. (2023). *Generative AI: The Economic Potential and Societal Impact*. Retrieved October 12, 2025, from <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/generative-ai-could-raise-global-gdp-by-7-percent>
- IBM. (2023). *What Is Deep Learning?* Retrieved October 1, 2025, from <https://www.ibm.com/think/topics/deep-learning>
- Idowu, G. O., & Zekeri, A. (2023). Entrepreneurship and Employment Outcomes Among African Graduates. *African Journal of Management and Business Research*, 6(1), 1–17.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- OECD. (2023). *OECD Skills Outlook 2023: Skills for a Resilient Future*. Paris, France: OECD Publishing.
- Office of the Basic Education Commission. (2022). *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (Revised Edition)*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Printing House.
- Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. (4th ed.). Hoboken, NJ: Pearson.
- Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.

- UNESCO. (2023). *Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education: A Tool on Whose Terms?* Paris, France: UNESCO.
- University of the Thai Chamber of Commerce. (2025). *Digital Economy Report*. Retrieved October 15, 2025, from https://cebf.utcc.ac.th/upload/report_file/file_th_138d28y2024.pdf
- Wattanapongwanich, S. (2025). New Skills in the Age of Artificial Intelligence. *Contemporary Education Journal*, 8(2), 59–77.
- World Bank. (2024). *Education: Development News, Research, Data*. Retrieved October 12, 2025, from <https://www.worldbank.org/en/topic/education>
- World Economic Forum. (2023). *The Future of Jobs Report 2023*. Retrieved October 19, 2025, from https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf
- World Economic Forum. (2024). *The Future of Growth Report 2024*. Retrieved October 19, 2025, from https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Growth_Report_2024.pdf
- Yuvabadhana Foundation. (2024). *Performance Report 2024*. Bangkok: Yuvabadhana Foundation.